

СТАНОВИЩЕ

от

проф. д.изк.н. Камелия Николова

за трудовете на

доц. д-р КОРНЕЛИЯ ДИМОВА СЛАВОВА,

представени за участие в конкурса за професор

по направление 2.1. Филология (американска култура и литература),

обявен в ДВ, бр. 4 от 16.01.2015

За участие в конкурса доц. д-р Корнелия Славова представя сериозно количество научни и научно-приложни трудове, написани след 2007 г., когато заема научната длъжност „доцент”. Те включват монографията ѝ „Американската драма на българска сцена: театърът като превод на култури”, публикувана от издателство „Полис” през 2014 г.; един учебник (учебно помагало) за преподавания от нея магистърски курс „Род и популярна култура Изток/Запад” с основополагащи текстове в областта на български и чужди автори; два сборника в сферата на културологичните изследвания и изследванията на рода (gender studies), в които участва като автор и съставител; два тематични броя на научното списание “European Journal of Women’s Studies”, в които е съредактор и автор и 21 статии в международни и български специализирани издания.

Запознавайки се с тези текстове бих искала да подчертая, че те не само показват голямата научна активност и ерудиция на Корнелия Славова, но и преди всичко впечатляващо заявяват нейните трайни изследователски интереси – американската драма и разглеждането чрез нейната рецепция на различни аспекти на межкултурната проблематика, популярната култура и трансформациите и превъплъщенията ѝ в различни контексти, съвременната американска литература и културологичните изследвания. Нещо повече – тя не само последователно и задълбочено работи в тези четири основни полета, но и умело и креативно ги обединява и преплита, като по този начин разширява и обогатява както научноизследователската, така и преподавателската си работа. За целите на конкурса, оценявайки сериозните качества на всички представени трудове, аз ще фокусирам основното си внимание върху най-значимия от тях – монографията „Американската драма на българска сцена: театърът като превод на култури”.

Изследването, отпечатано като книга, е в обем от 287 страници и изключително изчерпателна библиография от 30 страници, включваща около 500 заглавия на български език и около 300 – на английски език. То е структурирано в

седем глави, уводни думи и заключение. В него Корнелия Славова проследява сценичните интерпретации на американска драматургия в България от първите две постановки на американски пиеси у нас през 1937 и 1938 г. – „Отвъд хоризонта” и „Анна Кристи” на Юджийн О’Нийл в Народния театър (в интерпретациите на основните режисьори на театъра Николай Масалитинов и Хрисан Цанков), до края на 90-те години, когато през това последно десетилетие на ХХ век, след политическата промяна в страната, българската сцена е залята от много както нови, така и вече поставяни автори и драматургични текстове от САЩ. Още тук бих искала да подчертая безспорното приносно значение за българското театрознание и въобще за изследванията на културата у нас на работата на Корнелия Славова, доколкото подобно изследване на театралната рецепция на американската драма в България се прави за първи път.

Важно качество на работата е избраният от авторката подход към представянето и коментара на огромния емпиричен материал. Корнелия Славова умело прилага една комплексна изследователска стратегия, съчетавайки хронологичното разглеждане по социокултурни периоди с изследването на рецепцията на основните автори и проблемния анализ на „ключови случаи”. Това ѝ позволява не само впечатляващо детайлно и изчерпателно да проследи седемдесетгодишната история на присъствието на американската драматургия на българската сцена, но и да открие в нея емблематичните събития, личности и интерпретации. Проучвайки големия масив от сценични реализации на американски пиеси през тези повече от седем десетилетия Корнелия Славова установява, че американската драма навлиза в България, както и в повечето европейски страни, чрез своя основоположник и пръв голям автор, добил международна известност Юджийн О’Нийл, след което постъпателно се появяват и следващите ѝ основни имена – Тенеси Уилямс и Артър Милър, наложили се в Щатите през 40-те и 50-те и Едуард Олби, ударно заявил се на американската и европейската сцена през 60-те. Ето защо тя много удачно решава да проследи присъствието на американската драма у нас преди всичко чрез хронологичното представяне на пътя в българския театър на тези ключови автори. След важната първа глава, изясняваща интердисциплинарния ѝ изследователски подход, Корнелия Славова им отделя четири основни обемни глави (допълнени и с две глави, посветени на идеологическите употреби на други американски автори и пиеси в периода от средата на 40-те до 1989 г.). В тях тя успява не само впечатляващо изчерпателно да проследи сценичната им рецепция от фактологична гледна точка, но и да направи оригинални и интересни наблюдения, анализи и изводи както за естетическите и идеологическите трансформации на драматургичните текстове при преноса им от една култура в друга,

така и въобще за различните аспекти и измерения на срещата между двете култури в отделните исторически периоди. Което е и едно от най-значимите изследователски достойнства и приноси на работата.

Като много сериозно постижение на монографията бих открила и направените в нея сравнителни анализи на възприемането и тълкуването на някои от основните американски драматургични текстове в различни контексти. Особено ценно е проследяването и коментирането на интерпретациите на една пиеса в различните социокултурни периоди и от различни режисьори и трупи (тук безспорно най-силен е анализът на сценичната история на „Котка върху нажежен ламаринен покрив“ на Тенеси Уилямс), както и съпоставките между рецепцията на една пиеса в изходната култура (САЩ), в някои от европейските страни, особено в страните от Източния блок преди 1989 г., и в България.

Специално трябва да бъде подчертан приносния характер на работата и по отношение на сравнителното изследване на драматургичния превод. Тук Корнелия Славова умело съчетава уменията и ерудицията си на теоретик и изследовател с богатия си практически опит на дългогодишен преводач. Откритията и заключенията ѝ за превода на театрален текст, направени в перспективата на изследването на неговата цялостна театрална рецепция са новаторски и с важно приложно значение.

Особено полезна е изключително изчерпателната и прецизно направена библиография, съдържаща почти всички налични изследвания, мемоарни книги, рецензии, отзиви и др., с която е снабдена монографията и която представлява ценна база за следващи изследвания.

Безспорно е, че коментираната дотук книга, както и останалите представени за участие в конкурса трудове на Корнелия Славова не само доказват нейното интензивно и креативно научно развитие през последните осем години, но са и впечатляващ източник за постоянно актуализиране и обогатяване на преподаваните от нея курсове по американска драма, американска литература и популярна култура.

След всичко казано до тук убедено смятам, че представените от доц. д-р Корнелия Славова научни и научно-приложни трудове притежават всички необходими качества за получаването на академичната длъжност „професор“.

19.05.2015

Проф. д.изк.н. Камелия Николова